

Quicksan natuurwetgeving Boschdijk 525 te Eindhoven

**In opdracht van:
VB Gebouw Grond B.V.**

31 oktober 2022

Quickscan natuurwetgeving Boschdijk 525 te Eindhoven

Opdrachtgever:

VB Gebouw Grond B.V.

Opstellers/controle:

Veldwerk:

Faunaconsult B.V. werkt volgens de protocollen in de kennisdocumenten van BIJ12. Onze onderzoeken voldoen daarmee aan de landelijk geldende normen en opdrachtgevers hebben een basis om ons aan te spreken op de kwaliteit van de door ons aangeleverde producten. Onze ecologen voldoen aan de deskundigheidseisen zoals gesteld door RVO. We hechten groot belang aan maatschappelijk verantwoord ondernemen en we zijn PSO gecertificeerd.

Inhoud

1	Inleiding.....	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Doel en status van dit document.....	3
1.3	Leeswijzer	3
2	Wet- en regelgeving	4
2.1	Inleiding.....	4
2.2	Bescherming van Natura 2000-gebieden.....	4
2.3	Natuurnetwerk Nederland	4
2.4	Beschermde planten en dieren.....	5
3	Werkwijze	6
3.1	Beschrijving van de voorgenomen werkzaamheden	6
3.2	Werkwijze	6
4	Aanwezige beschermde natuurwaarden	7
4.1	Beschrijving plangebied	7
4.2	Natura 2000-gebieden	7
4.3	Natuurnetwerk Nederland	8
4.4	Beschermde planten en dieren.....	9
5	Mogelijke effecten op beschermde natuurwaarden	14
5.1	Natura 2000	14
5.2	Natuurnetwerk Nederland	14
5.3	Beschermde planten en dieren.....	14
6	Conclusies en aanbevelingen.....	16
6.1	Natura 2000	16
6.2	Natuurnetwerk Nederland	16
6.3	Beschermde planten en dieren.....	16
6.4	Aanbevelingen.....	17
	Literatuur	19
	Bijlage 1: Toelichting per beschermingsregime	20

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Ten Brinke Vastgoedontwikkeling B.V. begeleidt namens VB Gebouw Grond B.V. de herontwikkeling van een locatie aan de Boschdijk 525 in Eindhoven. De voorgenomen ontwikkeling heeft aanleiding gegeven voor deze quickscan natuurwetgeving. Hierin is nagegaan welke effecten de ingreep heeft op lokaal voorkomende beschermde flora en fauna. Daarnaast is nagegaan welke invloed de ingreep heeft op beschermde Natura 2000-gebieden en overige beschermde natuurgebieden.

1.2 Doel en status van dit document

Het risico bestaat dat het plangebied deel uitmaakt van leefgebieden van diverse beschermde soorten. Dit document geeft inzicht in de mogelijke knelpunten in het kader van natuurwetgeving en -beleid en mogelijke effecten als gevolg van het project.

Het doel van dit document is om vast te stellen of de natuurwetgeving de geplande ontwikkeling in de weg staat. De ingreep kan een negatief effect hebben op beschermde natuurwaarden (plant- en diersoorten en bijbehorende leefgebieden) en beschermde gebieden. Dit document geeft aan of en welke vervolgstappen noodzakelijk zijn om te voldoen aan de minimale onderzoekinspanning vanuit de Wet natuurbescherming en het Natuurnetwerk Nederland. Daarnaast worden mitigerende (verzachtende) maatregelen aangegeven om significant negatieve effecten op voorhand te voorkomen en daarmee te voldoen aan de natuurwetgeving.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt een korte beschrijving gegeven van de relevante wet- en regelgeving. Hoofdstuk 3 beschrijft de geplande werkzaamheden en de werkwijze van de inventarisaties van de natuurwaarden. In hoofdstuk 4 worden de resultaten van de beleids- en veldinventarisaties weergegeven. Hoofdstuk 5 beschrijft de effecten van de voorgenomen ingreep op Natura 2000-gebieden, de in en nabij het plangebied aanwezige natuurwaarden, evenals de mogelijke overtredingen op de Wet natuurbescherming. Hoofdstuk 6 geeft de conclusies en aanbevelingen weer.

2 Wet- en regelgeving

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt een korte toelichting gegeven op de juridische bescherming van de Nederlandse natuur. De Wet natuurbescherming (Wnb), die per 1 januari 2017 is ingegaan, vervangt drie wetten: de Natuurbeschermingswet 1998, de Flora- en Faunawet en de Boswet. De Natuurbeschermingswet 1998 zorgde voor de bescherming van (natuur)gebieden en de Flora- en faunawet regelde de bescherming van alle in het wild levende planten- en diersoorten, dus ook buiten de beschermde gebieden. Bij werkzaamheden met betrekking tot ruimtelijke ingrepen, moest worden nagegaan of deze negatieve gevolgen zouden kunnen hebben voor beschermde soorten en/of beschermde gebieden. Bij kap van bomen moest worden bepaald of de Boswet van toepassing was (de Boswet regelde het behoud van bosopstanden of compensatie ervan). De basis van de nieuwe wetgeving blijft in grote lijnen gelijk, al verandert er wel een aantal zaken.

2.2 Bescherming van Natura 2000-gebieden

Natura 2000 is de benaming voor een Europees netwerk van natuurgebieden waarin belangrijke flora en fauna voorkomen, gezien vanuit een Europees perspectief. Wat betreft gebiedsbescherming, vervalt de bescherming van de Beschermde natuurmonumenten. Deze vallen echter vrijwel altijd (op enkele kleine gebieden na) binnen Natura 2000 of het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen EHS) en houden dus indirect wel bescherming, zij het niet in dezelfde mate. De provincies hebben daarnaast de bevoegdheid om bijzondere provinciale landschappen of bijzondere provinciale natuurgebieden aan te wijzen. Zij kunnen in een later stadium door de Minister worden toegevoegd aan Natura 2000-gebieden. Verder verandert er voor Natura 2000-gebieden weinig. De bescherming van deze gebieden is namelijk gebaseerd op internationale verplichtingen en die zijn niet veranderd.

Per Natura 2000-gebied zijn (instandhoudings)doelen (voor soorten en vegetatietypen) opgesteld. Iedereen die vermoedt of kan weten dat zijn handelen of nalaten, gelet op de instandhoudingdoelen, nadelige gevolgen voor een Natura 2000-gebied kan hebben, is verplicht deze handelingen achterwege te laten of te beperken. Het bevoegd gezag kan schadelijke activiteiten beperken en eisen dat een vergunning op de Wnb wordt aangevraagd. Regulier beheer en bestaand gebruik zijn opgenomen in Natura 2000-beheerplannen. Na vaststelling van de beheerplannen hoeft daarvoor geen vergunning aangevraagd te worden.

Wetlands worden beschermd door het internationale Ramsar-verdrag. Het zijn ook Natura 2000-gebieden en daardoor beschermd door de Wnb.

Toetsing van de voorgenomen werkzaamheden in het plangebied aan de Wnb wat betreft Natura 2000-gebieden is opgenomen in hoofdstuk 5.

2.3 Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN), vroeger de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) genoemd, is het Nederlandse netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied. Het NNN is gebaseerd op provinciale regelgeving, die met ingang van de Wnb niet is veranderd. In het Natuurnetwerk Nederland liggen:

- bestaande natuurgebieden, waaronder de 20 Nationale Parken;
- gebieden waar nieuwe natuur aangelegd wordt;
- landbouwgebieden, beheerd volgens agrarisch natuurbeheer;
- ruim 6 miljoen hectare grote wateren: meren, rivieren, de kustzone van de Noordzee en de Waddenzee;

- alle Natura 2000-gebieden.

Vanaf 2014 zijn de provincies verantwoordelijk voor de begrenzing en ontwikkeling van dit natuurnetwerk. Tot die tijd was de Rijksoverheid hiervoor verantwoordelijk. In het Natuurpact hebben de provincies met het rijk afgesproken om tot 2027 80.000 hectare natuur in te richten. Het NNN moet uiteindelijk samen met de natuurgebieden in andere Europese landen het aaneengesloten pan-Europees Ecologisch Netwerk (PEEN) vormen.

De provincies hebben – zoals ook al in paragraaf 2.2 aangegeven - de bevoegdheid om bijzondere provinciale landschappen of bijzondere provinciale natuurgebieden aan te wijzen. Veel provincies hebben de Nationale Landschappen (sinds 2011 geen onderdeel meer van nationaal beleid) in hun provinciale beleid opgenomen.

De toetsing van de voorgenomen werkzaamheden in het plangebied aan het provinciale beleid is opgenomen in hoofdstuk 5.

2.4 Beschermde planten en dieren

De lijsten met beschermde soorten zijn veranderd. Er zijn soorten die voorheen beschermd waren en onder de Wnb niet meer en andersom. Zo zijn een aantal soorten orchideeën, de kleine modderkruiper en rode bosmieren sinds 1 januari 2017 niet meer beschermd. De Wnb kent drie algemene beschermingsregimes waarin de voorschriften van de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn en twee verdragen (Bern en Bonn) zijn geïmplementeerd en waarin aanvullende voorschriften zijn gesteld voor de dier- en plantensoorten die niet onder die specifieke voorschriften vallen, maar wel bescherming behoeven (zie bijlage 1 voor een toelichting op verboden handelingen, afwijkingsmogelijkheden en criteria voor ontheffing/vrijstelling per beschermingsregime):

- Vogels

alle vogels in de zin van de Vogelrichtlijn (paragraaf 3.1 van de Wnb). Verder nemen de meeste provincies de onder de Flora- en faunawet benoemde vogelsoorten waarvan het nest jaarrond werd beschermd over. Voor een aantal vogelsoorten geldt dat hun nesten jaarrond beschermd zijn, ook als de soort op het moment van de handeling geen gebruik maakt van het nest. Dit is het geval wanneer een vogelsoort jaarlijks terugkeert naar zijn nest en niet of nauwelijks in staat is om elders in zijn leefgebied een vervangend nest te vinden of te maken.

- Internationaal beschermde soorten

alle dieren en planten, genoemd in de bijlagen bij de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn (paragraaf 3.2 van de Wnb);

- Overige beschermde soorten

soorten genoemd in de bijlage bij de Wnb, die niet onder de reikwijdte van paragraaf 3.2 vallen (paragraaf 3.3 van de Wnb). Hieronder vallen onder meer de ‘algemene’ soorten die onder de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ingrepen waren vrijgesteld. Vrijwel al deze soorten zijn door alle provincies eveneens voor ruimtelijke ingrepen vrijgesteld (een uitzondering geldt bijvoorbeeld voor de mol, die onder de Wnb niet meer is beschermd).

De beschermde status van soorten kan echter per provincie verschillen. Provincies hebben de bevoegdheid om bij provinciale verordening vrijstelling te verlenen voor nationaal beschermde soorten (Provinciale staten van Noord-Brabant, 2016). Er is dan geen ontheffing nodig voor werkzaamheden.

Voor soorten die ook niet in de bijlagen van de Wnb worden genoemd, fungeert de zorgplichtbepaling (artikel 1.11 Wnb) als vangnet. Op grond van deze bepaling moeten schadelijke handelingen voor alle in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving in beginsel achterwege worden gelaten, dan wel moeten maatregelen worden genomen om schadelijke gevolgen (zoveel mogelijk) te voorkomen. De toetsing van de voorgenomen werkzaamheden in het plangebied aan de Wnb wat betreft flora en fauna is opgenomen in hoofdstuk 5.

3 Werkwijze

3.1 Beschrijving van de voorgenomen werkzaamheden

De bestaande bebouwing wordt geheel behouden. Aan de achterzijde wordt de begane grond deels uitgebreid en daarnaast wordt er een verdieping bovenop gebouwd. De schil van de bestaande bebouwing blijft dus, op een klein deel aan de achterzijde (zuidwestzijde) na, onveranderd. Aan de binnenzijde wordt het pand verbouwd tot studentenwoningen en/of zorgeenheden. De verharding van de openbare weg en parkeerplaatsen wordt verwijderd, evenals de fietsenstallingen. Op de plek van de grote parkeerplaats (in het noordoosten van het plangebied; zie figuur 3.1) worden circa 200 sociale huurwoningen gerealiseerd in een gebouw met 6 lagen. Ook wordt binnen dit kadastrale perceel een parkeerdek aangelegd. Waar mogelijk wordt er om de bomen (platanen) op de bestaande parkeerplaats heen gebouwd. De bestaande vegetatie wordt zoveel mogelijk behouden. Dit geldt met zekerheid voor de struvelen, hagen en bomen in de openbare ruimte. De bestaande openbare weg wordt opnieuw aangelegd en daarbij autoluw gemaakt.

Figuur 3.1. De voorgenomen inrichting. Bron: FaamArchitects.

3.2 Werkwijze

De quickscan is uitgevoerd door middel van een veldbezoek en een bronnenonderzoek. Op 29 maart 2022 heeft Faunaconsult B.V. het plangebied en de directe omgeving bezocht voor een habitatgeschiktheidsonderzoek. Hierbij werden planten geïnventariseerd en werd beoordeeld voor welke plant- en diersoorten het plangebied geschikte habitats biedt. Waarnemingen van soorten in het plangebied zijn genoteerd. Met betrekking tot zoogdieren werd speciaal gelet op pootafdrukken, krabsporen, wissels, uitwerpselen, haren, graafsporen, holen en potentieel geschikte verblijfplaatsen. De bebouwing werd van buiten (tot circa 5 meter hoogte) en binnen geïnspecteerd met behulp van een ladder, zaklamp en boomcamera. De daken waren echter niet bereikbaar. Het bureauonderzoek is gebaseerd op vrij verkrijgbare verspreidingsbronnen en waarnemingen van soorten:

- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (www.natura2000.nl/gebieden);
- RAVON (www.ravon.nl);
- FLORON (www.floron.nl);
- SOVON (www.sovon.nl);
- Zoogdierversameniging (www.zoogdierversameniging.nl);
- NDFF Verspreidingsatlas (www.verspreidingsatlas.nl).

4 Aanwezige beschermde natuurwaarden

4.1 Beschrijving plangebied

Het plangebied (zie figuur 4.1) ligt in het noordwesten van Eindhoven. Het bestaat uit het 66 meter hoge voormalige hoofdkantoor van Philips (1 in figuur 4.1), parkeerplaatsen (2 in figuur 4.1), een openbare weg (3 in figuur 4.1), twee fietsenstallingen (4 en 5 in figuur 4.1) en verschillende vegetaties en beplantingen. In de daktuin (6 in figuur 4.1) komen naast grassen en sedum, soorten voor als palmlilie, lavendel, smalle weegbree, paardenbloem, winterpostelein en kleine maagdenpalm. Op de parkeerplaatsen zijn soorten zoals plataan, kleine maagdenpalm, paardenbloem, klein hoefblad, ridderzuring en esdoorn (zaailing) aanwezig. Rond de parkeerplaatsen bevindt zich een beukhaag van meerdere rijen breed met hiertussen enkele zomereiken, beuken en bramen. In de bosschage, aan de westzijde van het plangebied, bevinden zich onder andere beuk, zomereik, grove den, braam, grote brandnetel, pitrus, klimop en laurierkers. In het gazon aan de achterzijde van het kantoorgebouw staan soorten zoals ruwe berk, esdoorn, wilde peen, duizendblad, zachte ooievaarsbek, madelief, paardenbloem, braam en rode klaver.

De omgeving is vrijwel geheel stedelijk ingericht. Aan de westzijde van het plangebied bevindt zich de weg Vredeoord met daarnaast een bosgebied (landgoed De Grote Beek) met GGZ-instelling. Aan de noordoostzijde bevindt zich de weg Boschdijk met daarachter een woonwijk. Ook de overige zijdes grenzen aan woningen (in aanbouw).

Figuur 4.1. Het plangebied (rood omlijnd) met het voormalige hoofdkantoor (1), parkeerplaatsen (2), openbare weg (3) en fietsenstallingen (4 en 5). Bron: Plan ROS.

4.2 Natura 2000-gebieden

Figuur 4.2 laat de ligging van het plangebied zien ten opzichte van Natura 2000-gebieden. Natura 2000-gebied 'Leenderbosch, Groote Heide & De Plateaux' is het meest dichtbij gelegen Natura 2000-gebied, op 7,0 kilometer afstand van het plangebied. 'Kempenland-West' en 'Strabrechtse Heide &

Beuven' bevindt zich op resp. 9,5 en 9,8 kilometer afstand van het plangebied. Andere Natura 2000-gebieden liggen op meer dan 10 km afstand van het plangebied (figuur 4.2).

Figuur 4.2. Natura 2000-gebieden (groen weergegeven) ten opzichte van het plangebied (rode stip). Bron: Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

4.3 Natuurnetwerk Nederland

Het dichtstbijzijnde onderdeel van het Natuurnetwerk Brabant (NNB), het Brabantse deel van het Natuurnetwerk Nederland (NNN), ligt zo'n 40 meter ten westen van het plangebied (zie figuur 4.3). Het betreft hier het beheertype 'Droog bos met productie'.

**Figuur 4.3. Globale ligging van het plangebied (rood omlijnd) ten opzichte van het NNB (gekleurde delen).
Bron: Provincie Noord-Brabant.**

4.4 Beschermde planten en dieren

Vogels en zoogdieren

Op het dakterras (13^e – bovenste – verdieping) van het voormalige kantoorpand bevinden zich tegels met aan de rand kleine keien, waarboven zich rails bevinden voor de wasinstallatie. De wanden bestaan afwisselend uit betonplaten, met daarop een sierbekleding, en glazen wanden. De vensterbanken lopen iets schuin af naar beneden. Op de platte daken (er zijn platte daken aanwezig op verschillende hoogtes) is geen kiezel aanwezig. Ook door de afwezigheid van broedholtes, zoals vaak in pannen daken het geval is, is het gebouw ongeschikt voor gebouwbewonende soorten zoals scholekster, huismus of gierzwaluw. Wel is het mogelijk (dit is niet van binnenuit te inspecteren) dat het gebouw overige openingen, zoals kierende daktrimmen of vensterbanken heeft, waardoor vleermuizen het gebouw kunnen bereiken. Mogelijk bevat het gebouw dus vleermuisverblijven.

Er zijn 8 kleine vleermuiskasten, 2 grote vleermuiskasten en meerdere huismus- en gierzwaluwnestkasten aan het gebouw bevestigd (zie figuur 4.4.1), ter compensatie van een ingreep aan een gebouw in de nabije omgeving. De vleermuiskasten zijn door de Stichting Stadsnatuur Eindhoven gemonitord en de 8 kleinere kasten blijken geen van alle te worden gebruikt door vleermuizen (pers. med. [REDACTED] – Stichting Stadsnatuur Eindhoven). Van de gierzwaluwnestkasten maken volgens [REDACTED] 1 à 2 koppels gierzwaluwen gebruik. Ook broedt er volgens hem zeer waarschijnlijk een koppel zwarte roodstaarten in één van de vogelnestkasten. Huismusnesten zijn er niet waargenomen.

Figuur 4.4.1. Enkele door Stichting Stadsnatuur Eindhoven geplaatste huismus-, gierzwaluw- en vleermuiskasten.

Tijdens het veldbezoek werden in en nabij het plangebied de volgende vogelsoorten waargenomen: koolmees, houtduif, kauw, wilde eend, zwarte kraai, groene specht en heggenmus. In het plangebied is één boom met holte aanwezig, maar deze holte is te ondiep (minder dan 5 cm) om te kunnen fungeren als vogelnest of vleermuisverblijf. Tijdens het veldbezoek werden zowel in het plangebied als in de directe omgeving hiervan, geen vogelnesten waargenomen.

██████████ (VWG de Kempen) plaatste enkele jaren geleden meerdere slechtvalkkasten in Eindhoven, en doet vogelinventarisaties op het nabijgelegen Landgoed De Grote Beek (pers. med., ██████████). Ondanks dat hij regelmatig in de buurt van het voormalige hoofdkantoor van Philips is, heeft hij daar nog nooit aanwijzingen gezien van broedende slechtvalken. ██████████ (pers. med.) neemt regelmatig een koppel slechtvalken waar op het dak van het kantoor. Volgens hem gaat het hier zeker niet om een van de koppels slechtvalken die jaarlijks elders in Eindhoven (op Evoluon en Catharinakerk) broeden. Hij bevestigt dat er tot nog toe geen aanwijzingen zijn geweest van broedpogingen in het plangebied. Hij acht het voormalig hoofdkantoor van Philips vanwege de huidige inrichting van de daken ongeschikt als broedplek (ondanks de voor slechtvalken gunstige grote hoogte van de daken). Hoewel het terras op de 13^e verdieping deels bekleed is met grind, is het ongeschikt door de aanwezigheid van een wasinstallatie (deze rijdt rond op een rails direct boven het grind), maar ook doordat er toegang is voor mensen, die voor verstoring kunnen zorgen (in de nieuwe situatie wordt het terras wederom als zodanig gebruikt). Het platte dak zelf (feitelijk nog een verdieping hoger dan het terras) is in de huidige staat ongeschikt als broedlocatie voor slechtvalken. Het dak is bekleed met bitumen (zie figuur 4.4.2); eventueel gelegde eieren rollen dan gemakkelijk weg door regen of wind. Nesten van slechtvalken zijn momenteel afwezig, maar het is te verwachten dat het huidig aanwezige koppel in de toekomst wel broedpogingen zal doen (pers. med. dhr. Hijnen). Ook andere roofvogelnesten, grote vogelnesten of uilennesten zijn afwezig. Overige jaarrond beschermde vogelnesten zijn in het plangebied dus afwezig. Het is wel te verwachten dat er gedurende het broedseizoen in het opgaand groen van het plangebied algemeen voorkomende vogels als de heggenmus en merel zullen broeden (zie figuur 4.4.3).

Figuur 4.4.2. Het dak van het voormalige hoofdkantoor van Philips bevat geen grind. Slechtvalknesten zijn hier zeker afwezig. Foto: [REDACTED].

Figuur 4.4.3. In het opgaand groen aan de buitenzijde van het plangebied broeden tijdens het broedseizoen mogelijk algemeen voorkomende vogels.

Bomen met holtes zijn – zoals in voorgaande alinea vermeld – afwezig. Echte vleermuisverblijven zijn in de bomen in het plangebied dus afwezig. De bomen(rijen) en overig opgaand groen aan de

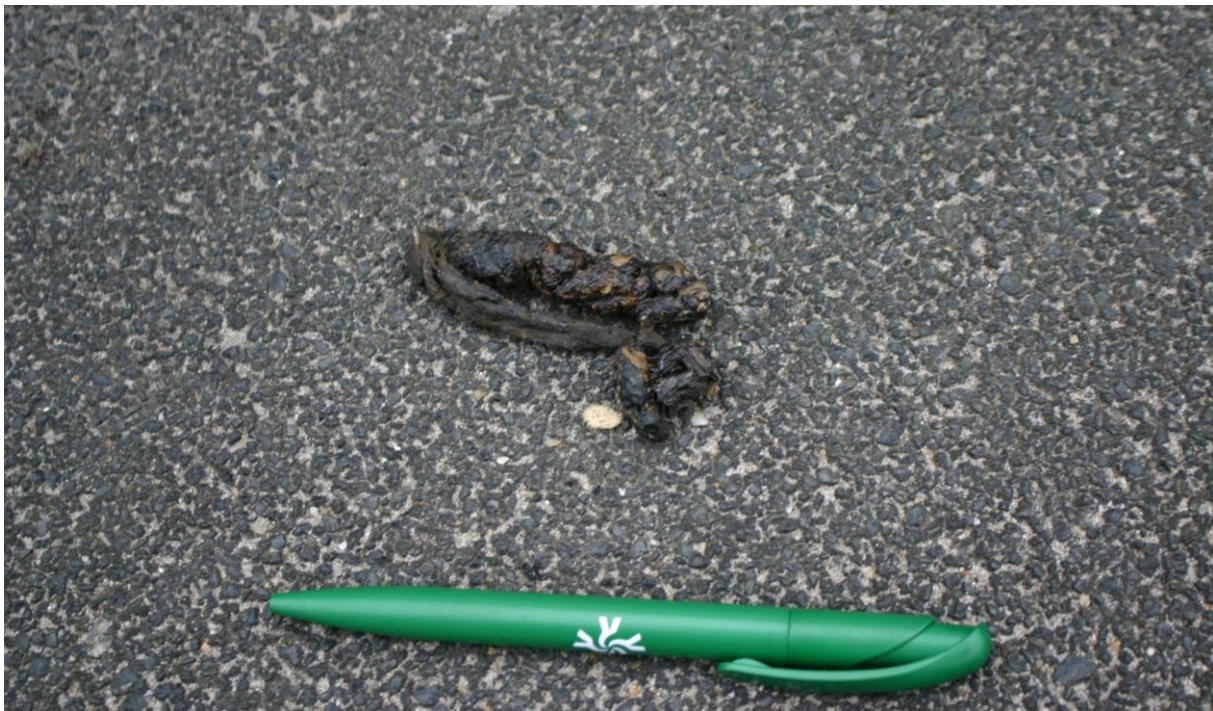
noordwest- en noordoostzijde van het plangebied, maken mogelijk wel deel uit van een vaste vliegrouete en/of foerageergebied van vleermuizen. Ook om die reden zijn er enkele vleermuissoorten in tabel 4.4 opgenomen.

Op de meest westelijk gelegen parkeerplaats bevinden zich twee fietsenstallingen, die allebei geheel enkelwandig zijn (zie figuur 4.4.4). Hierin is geen plaats voor vleermuisverblijven en ook vogelnesten zijn hierin afwezig.

Figuur 4.4.4. Beide fietsenstallingen zijn enkelwandig en ongeschikt als vleermuisverblijf. Ook voor vogelnesten is hierin geen ruimte.

Dassenburchten, dassenlatrines, -wissels en snuitputjes van dassen zijn in en rond het plangebied afwezig. Op de stoep naast de weg werd één uitwerpsel van steenmarter waargenomen (zie figuur 4.4.5). Mogelijk verblijfplaatsen (zoals takkenhopen, boomholtes en zolders) zijn in het plangebied echter afwezig. Voor kleine marterachtigen als bunzing, wezel en hermelijn biedt het plangebied te weinig beschutting. In het plangebied leven mogelijk wel enkele algemene zoogdieren zoals de veldmuis (zie tabel 4.4).

Figuur 4.4.5. Op het trottoir lag één uitwerpsel van steenmarter.

Planten

In het plangebied zijn alleen algemene, niet beschermde planten waargenomen (zie paragraaf 4.1).

Amfibieën en andere soorten

Wateren zijn in het plangebied afwezig. Het is wel mogelijk dat enkele algemene amfibieënsoorten het plangebied als landhabitat zullen gebruiken. Reptielen en andere soorten, die beschermd zijn onder de Wnb, zijn niet te verwachten in het plangebied. Tabel 4.4 geeft de beschermde soorten weer die mogelijk in of direct naast het plangebied voorkomen.

Tabel 4.4. (Potentieel) in het gebied voorkomende beschermde soorten. Het beschermingsregime van de soorten in de Wnb is eveneens weergegeven.

Nederlandse naam en wetenschappelijke naam	Vogels waarvan het nest jaarrond is beschermd	Internationaal beschermde soorten	Overige beschermde soorten
Gierzwaluw (<i>Apus apus</i>)	X		
Slechtvalk (<i>Falco peregrinus</i>)	X*		
Gewone dwergvleermuis (<i>Pipistrellus pipistrellus</i>)		X	
Ruige dwergvleermuis (<i>Pipistrellus nathusii</i>)		X	
Laatvlieger (<i>Eptesicus serotinus</i>)		X	
Aardmuis (<i>Microtus agrestis</i>)			X
Bosmuis (<i>Apodemus sylvaticus</i>)			X
Huisspitsmuis (<i>Crocidura russula</i>)			X
Veldmuis (<i>Microtus arvalis</i>)			X
Bruine kikker (<i>Rana temporaria</i>)			X
Gewone pad (<i>Bufo bufo</i>)			X

*Nesten van deze soort zijn met zekerheid afwezig in het plangebied.

5 Mogelijke effecten op beschermde natuurwaarden

5.1 Natura 2000

Door de voorgenomen werkzaamheden kan verstoring door geluid en beweging optreden. Deze effecten zijn zeer lokaal; bovendien ligt het meest nabijgelegen Natura 2000-‘Leenderbosch, Grootte Heide & De Plateaux’ op een afstand van circa 7,0 kilometer van het plangebied. Vanwege de afstand verwachten wij van de voorgenomen werkzaamheden geen effect op bovengenoemd Natura 2000-gebied.

Het hierboven genoemde Natura 2000-gebied bevat tenminste één stikstofgevoelig habitatype, dat te maken heeft met overbelasting door stikstof. De renovatie en uitbreiding van het bestaande pand en de bouw en het gebruik van de nieuwe woningen zal leiden tot wat stikstofuitstoot. Vanwege de afstand tussen de Natura 2000-gebieden en het plangebied verwachten wij echter geen significant effect op bovengenoemd (en verder van het plangebied gelegen) Natura 2000-gebied.

5.2 Natuurnetwerk Nederland

Het dichtstbijzijnde onderdeel van het Natuurnetwerk Brabant (NNB) bevindt zich op ruim 40 meter van het plangebied. Op de beheertypenkaart van de provincie is hier ‘Droog bos met productie’ aangeduid. Omdat het hier een matig voedselrijk vegetatietype betreft, is dit beheertype niet bijzonder gevoelig voor N-depositie te noemen. De voorgenomen renovatie- en nieuwbouwwerkzaamheden en de ingebruikname van de woningen hebben ook geen ander noemenswaardig negatief effect op de natuurwaarden in het NNB. Ook vanwege de afstand tussen het NNB en het plangebied verwachten wij dat de plannen geen effect op het NNB zullen hebben.

5.3 Beschermde planten en dieren

Als gevolg van de werkzaamheden kunnen onderstaande effecten op beschermde flora en fauna optreden:

- Bij de werkzaamheden kunnen vaste rust- en verblijfplaatsen van algemene beschermde zoogdieren en amfibieën worden aangetast. Individuen kunnen hierbij worden verwond of gedood.
- Als de vegetatie tijdens het broedseizoen wordt verwijderd, kunnen broedende vogels worden verstoord (hun jongen kunnen hierdoor te lang worden achtergelaten en eieren kunnen te lang niet worden bebroed) of vernietigd. Ook kan het leiden tot sterfte van eieren en jonge vogels.
- In de tegen het gebouw ter compensatie geplaatste nestkasten bevinden zich enkele gierzwaluwnestkasten, waarvan er 1 of 2 door de gierzwaluw als nest worden gebruikt. De nieuwe verdieping komt tot 2,6 meter onder de gierzwaluwkasten. Dit is minder dan de door BIJ12 (2017b) genoemde minimale hoogte van 3 meter. Dit betekent een ernstige verstoring van gierzwaluwen, die er toe kan leiden dat de nesten worden verlaten. Indien dit tijdens het broedseizoen gebeurt, kan het leiden tot sterfte van eieren en/of jonge gierzwaluwen.
- Bovenop het voormalig hoofdkantoor bevindt zich met grote regelmaat een koppel slechtvalken. Omdat het hier niet om een nestlocatie gaat, zal het realiseren van een gebouw van 6 verdiepingen hoog op de grote parkeerplaats ernaast niet leiden tot noemenswaardige verstoring (ook slechtvalkenkenner [REDACTED] is deze mening toegedaan).
- Het te renoveren en uit te breiden kantoorpand bevat mogelijk zomerverblijven, winterverblijven, kraamverblijven en/of paarverblijven van verschillende soorten vleermuizen. Daarnaast wordt een achttal kleinere vleermuiskasten door vleermuizen van onbekende soort gebruikt als zomerverblijf en/of paarverblijf (om als kraamverblijf te kunnen dienen zijn de kasten te klein en als winterverblijf

zijn de kasten ongeschikt). Doordat (de buitengevels van) dit gebouw en de geplaatste vleermuiskasten geheel worden behouden, verdwijnen er hoe dan ook geen vleermuisverblijven. Wel wordt er tot 2,6 meter onder de vleermuiskasten gebouwd. Door de werkzaamheden (waarbij geen steigers voor de vleermuiskasten worden geplaatst) en verkleining van de aanvliegroute is er een lichte verstoring voor vleermuizen te verwachten. BIJ12 (2017a) gaat er weliswaar uit vleermuiskasten “bij voorkeur op minimaal 3 meter hoogte op te hangen”, maar in de praktijk vliegen vleermuizen vaak in op een hoogte beneden de 2 meter (meerdere eigen waarnemingen Faunaconsult), zeker als het hier de hoogte tot een dak eronder betreft.

- De bomen(rijen) en bosschage aan de noordwest- en noordoostzijde van het plangebied maken mogelijk deel uit van een vaste vliegroute en foerageergebied van vleermuizen. Indien er vanaf het plangebied buitenverlichting op deze bomen wordt gericht, kan dit een verstoring van de vliegroute opleveren.

In de volgende tabel zijn de mogelijke overtredingen van de verbodsbepalingen van de Wnb weergegeven. In hoofdstuk 6 wordt uitgelegd hoe deze overtredingen kunnen worden voorkomen.

Tabel 5.3. Mogelijke overtredingen van algemene verbodsbepalingen van de Wnb. Zie bijlage 1 voor een verklaring van de beschermingscategorieën en een overzicht van alle verbodsbepalingen.

Soort	Beschermingsregime Wnb	Art. 3.1 lid 1	Art. 3.1 lid 2	Art. 3.5 lid 1	Art. 3.5 lid 2	Art. 3.5 lid 3	Art. 3.5 lid 4	Art. 3.10 lid 1
Algemene in het plangebied broedende vogels	Vogels	X	X					
Gierzwaluw	Vogels met jaarrond beschermd nest	X	X					
Vleermuizen	Internationaal beschermde soorten				X		X	
Algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren en amfibieën	Overige soorten							X

Artikel 3.1 (m.b.t. Vogels)

- lid 1: het opzettelijk doden en vangen van vogels
- lid 2: het opzettelijk vernielen en beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren en het wegnemen van nesten

Artikel 3.5 (m.b.t. Internationaal beschermde soorten):

- lid 1: het opzettelijk doden of vangen van soorten
- lid 2: het opzettelijk verstoren van soorten
- lid 3: het opzettelijk vernielen en rapen van eieren van soorten
- lid 4: het beschadigen en vernielen van de voortplantingsplaatsen en rustplaatsen van soorten

Artikel 3.10 lid 1 (m.b.t. A-soorten): het is verboden

- (a) in het wild levende A-soorten opzettelijk te doden of te vangen;
 - (b) de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de A-soorten opzettelijk te beschadigen of te vernielen; en
- De onder (a) en (b) genoemde verboden zijn niet van toepassing op de bos-, huisspits- en veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende ervan of roerende zaken bevinden (artikel 3.10 lid 3 Wnb).

6 Conclusies en aanbevelingen

6.1 Natura 2000

De plannen zullen naar onze mening waarschijnlijk geen effect op de natuurwaarden in Natura 2000-gebieden hebben. Om elk risico uit te sluiten, is het echter te overwegen de te verwachten stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden te laten bepalen. Indien daaruit blijkt dat er een significante toename is te verwachten, is er een vergunning nodig op grond van de Wnb.

6.2 Natuurnetwerk Nederland

De voorgenomen renovatie- en nieuwbouwwerkzaamheden, de ingebruikname van de woningen en de toenemende verkeersbewegingen hebben waarschijnlijk geen negatieve effecten op het NNB. Omdat er geen negatieve effecten op het NNB zijn te verwachten, zijn er op dit punt geen bezwaren vanuit het provinciale natuurbeleid.

6.3 Beschermde planten en dieren

Algemene vogels

In de opgaande vegetatie in het plangebied komen mogelijk beschermde vogelnesten voor tijdens het broedseizoen. Het gaat om vogels waarvan het nest niet jaarrond wordt beschermd of als strenger beschermd wordt beschouwd. Hiervoor zijn maatregelen die negatieve effecten voorkomen wel verplicht. Verstoring van broedvogels en vernietiging van vogelnesten kan worden voorkomen door de vegetatie buiten de periode 15 maart – 15 juli (het broedseizoen van de meeste vogels) te verwijderen. Door naleving van deze maatregel worden ten aanzien van vogels geen overtredingen op de Wet natuurbescherming begaan.

Gierzwaluw

Door de realisatie van een extra verdieping boven op de begane grond worden de bestaande gierzwaluwnesten verstoord en eieren en jongen mogelijk gedood. Door de nestkasten buiten het broedseizoen van de soort enkele meters opzij te verplaatsen, blijven deze als nestlocaties beschikbaar. Voor het verplaatsen van nestkasten voor vogels met een jaarrond beschermd nest dient een ontheffing op de Wet natuurbescherming te worden aangevraagd. Deze ontheffing kan alleen worden afgegeven indien het voorkomen van de nesten volgens het kennisdocument gierzwaluw (Bij12, 2017b) in kaart wordt gebracht. Volgens het kennisdocument zijn daartoe 3 onderzoeksronden nodig:

- 3 avondronden onderzoek in de periode 1 juni – 15 juli.

Daarnaast is er, om een ontheffing te kunnen krijgen een belang nodig volgens de Vogelrichtlijn:

- het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
- het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
- ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
- ter bescherming van flora of fauna;
- voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten of voor de daarmee samenhangende teelt; of
- om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan.

Gierzwaluwen hebben de tijd nodig om aan nieuwe nestplaatsen te wennen. Gedurende deze gewenningsperiode moeten zowel de oorspronkelijke situatie als de nieuw aangebrachte vervangende voorzieningen beiden aanwezig zijn (minimaal 1 broedseizoen bij meer dan 10 gierzwaluwnesten). Om vertraging te voorkomen is het daarom verstandig om vooruitlopend op de onderzoeksresultaten al een 30-tal houtbetonnen gierzwaluwnestkasten tegen niet te renoveren gebouwen in/rondom het plangebied op te hangen. Dit dient te gebeuren onder begeleiding van een deskundige.

Algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren en amfibieën

In het plangebied komen mogelijk zoogdieren voor, die onder de Wnb zijn beschermd. Het gaat om algemeen voorkomende soorten (zogenaamde A-soorten), waarvoor in Noord-Brabant een vrijstelling geldt in geval van ruimtelijke ontwikkeling en beheer en onderhoud. Dit houdt in dat deze soorten verstoord mogen worden, zonder dat daar vooraf een ontheffing voor is verkregen. Wel geldt altijd de Zorgplicht (artikel 1.11 Wnb); deze houdt in dat nadelige gevolgen voor dieren en planten altijd zoveel mogelijk moeten worden voorkomen. Om aan de algemene zorgplicht te voldoen, moeten dieren die tijdens de werkzaamheden worden aangetroffen, zo snel mogelijk naar een aangrenzende locatie buiten het plangebied worden verplaatst.

Vleermuizen

Omdat de buitengevels van -, en de vleermuiskasten tegen het kantoorpand worden behouden, leiden de voorgestane plannen in principe niet tot overtredingen ten aanzien van vleermuizen. De werkzaamheden en de kortere aanvliegroute leiden mogelijk wel tot lichte verstoring van vleermuizen. Er dient daarom een ontheffing op de Wet natuurbescherming te worden aangevraagd.

Omdat alle vleermuissoorten streng zijn beschermd, dient het voorkomen van vleermuisverblijven conform het vleermuisprotocol (Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus en Zoogdiervereniging, 2021) te worden onderzocht. Volgens het vleermuisprotocol zijn daartoe 5 onderzoeksronden nodig:

- 3 ronden (2 avonden en 1 ochtend) onderzoek met batdetectors in de periode 15 mei – 15 juli (waarbij er minimaal 20 dagen zit tussen de twee bezoeken);
- 2 ronden (1 avond en 1 ochtend) onderzoek met batdetectors in de periode 15 augustus – 1 oktober (waarbij er minimaal 20 dagen zit tussen de twee bezoeken).

Nadat blijkt hoeveel/waar vleermuisverblijven aanwezig zijn, dient de functionaliteit daarvan te worden gewaarborgd. Dit houdt in dat er op aangepaste wijze wordt gewerkt (zodat er geen vleermuizen worden gedood) en dat er nieuwe vleermuisverblijven gecreëerd moeten worden. Om vertraging te voorkomen, is het verstandig om vooruitlopend op de resultaten van het vleermuisonderzoek alvast vleermuiskasten verspreid rondom het gebouw op te hangen. Gewone dwergvleermuizen hebben bijvoorbeeld de tijd nodig om aan nieuwe verblijfplaatsen te wennen. Gedurende deze gewenningsperiode moeten zowel de oorspronkelijke situatie als de nieuw aangebrachte vervangende voorzieningen beide aanwezig zijn (BIJ12, 2017c).

Omdat de bomen(rijen) en bosschage aan de noordwest- en noordoostzijde van het plangebied worden behouden, zijn er geen aantastingen van een eventuele vaste vliegroute en foerageergebied voor vleermuizen te verwachten. Om verstoring van vleermuizen te voorkomen, mag er tot op een afstand van 10 meter van voorgenoemde vegetaties en het kantoorpand alleen vleermuisvriendelijke buitenverlichting worden geplaatst; van de bomen en vleermuiskasten af omlaag gerichte straatverlichting, met een scherpe bundel, zoals ledlampen. Hierbij kan worden gekozen voor amberkleurige UV-vrije led armaturen (Zoogdiervereniging, 2011) of rood licht (Spoelstra et al, 2017).

6.4. Aanbevelingen

Wegens de grote hoogte en het feit dat er regelmatig slechtvalken worden waargenomen (zie figuur 6.4.1), is het voormalige hoofdkantoor eenvoudig geschikt te maken als broedplaats. Dat kan door op het dak een slechtvalkennestkast (zie figuur 6.4.2) te (laten) plaatsen. Stichting Stadsnatuur Eindhoven (in de persoon van F. Hijnen) heeft aangegeven hieraan te kunnen bijdragen. Zij kan de nestkasten (ca. 80x80x80 cm) zelf maken en plaatsen.

Figuur 6.4.1. Slechtvalk (met prooi) op het dak van het kantoorgebouw. Bron: [REDACTED] (Stichting Stadsnatuur Eindhoven).

Figuur 6.4.2. De te plaatsen slechtvalkennestkast. Afhankelijk van de exacte positie, wordt er nog een rooster aan de voorzijde geplaatst, waarop slechtvalken kunnen landen. Bron: [REDACTED] (Stichting Stadsnatuur Eindhoven).

Naast dat het bijzonder is om een nest van slechtvalk in het plangebied te hebben en zo bij te dragen aan versterking van de natuur, is de aanwezigheid van een slechtvalkennest ook nuttig voor het toekomstige gebruik. Doordat slechtvalken veelvuldig op duiven jagen, zal hun aantal in het plangebied afnemen. Dit is zeer gunstig voor het onderhoud van pand (geen/minder uitwerpselen tegen de ramen).

Literatuur

- BIJ12. 2017a. Kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*. Versie 1.0. BIJ12, Utrecht.
- BIJ12. 2017b. Kennisdocument Gierzwaluw *Apus apus*. Versie 1.0. BIJ12, Utrecht.
- Korsten, E., H. Bouman en D. Tuitert. S.a. (Massa-)winterverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuizen: discussiestuk Vleermuisprotocol 2017.
- Ministerie van Economische Zaken, 2016. Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen. Ministerie van Economische Zaken, Den Haag.
- Provinciale staten van Noord-Brabant. 2016. Verordening van Provinciale Staten van de provincie Noord-Brabant houdende regels ter bescherming van de natuur (Verordening natuurbescherming Noord-Brabant).
- Spoelstra, K, R.H.A. van Grunsven, J.J.C. Ramakers, K.B. Ferguson, T. Raap, M. Donners, E.M. Veenendaal en M. E. Visser. 2017. Response of bats to light with different spectra: light-shy and agile bat-presence is affected by white and green, but not by red light. The Royal Society Publishing. www.rspb.royalsocietypublishing.org.
- Zoogdiervereniging. 2011. Een vleermuisvriendelijke kleur voor verlichting. www.zoogdiervereniging.nl/een-vleermuisvriendelijke-kleur-voor-verlichting.

Bijlage 1: Toelichting per beschermingsregime

Vogels

Verbodsbepalingen en afwijkingsmogelijkheden

Het beschermingsregime voor vogels is neergelegd in de artikelen 3.1 tot en met 3.4 van de Wnb. Deze bepalingen gelden voor alle van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn.

Op grond van de artikelen 3.1 en 3.2 gelden voor deze vogels de volgende verboden:

- het opzettelijk doden en vangen van vogels (artikel 3.1 lid 1 Wnb)
- het opzettelijk vernielen en beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren en het wegnemen van nesten (artikel 3.1 lid 2 Wnb)
- het rapen en houden van eieren (artikel 3.1 lid 3 Wnb)
- het opzettelijk storen van vogels indien dit van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende soort (artikel 3.1 lid 4 en 5 Wnb)
- het verkopen, vervoeren voor verkoop, onder zich hebben voor verkoop of ten verkoop aanbieden van (gemakkelijk herkenbare delen of producten van) dode of levende vogels (artikel 3.2 lid 1 Wnb)
- het, anders dan voor verkoop, houden en vervoeren van (gemakkelijk herkenbare delen of producten van) dode of levende vogels (artikel 3.2 lid 6 Wnb)
- het, voor zover bij of krachtens de Wnb toegestaan, vangen of doden van vogels met – kort gezegd – verboden middelen en het achtervolgen met behulp van in de Vogelrichtlijn genoemde vervoermiddelen overeenkomstig de in de Vogelrichtlijn omschreven wijze (artikel 3.4 lid 1 Wnb).

Het beschermingsregime gaat uit van het ‘nee, tenzij-principe’. Dit betekent dat de genoemde schadelijke handelingen verboden zijn, tenzij het bevoegd gezag een afwijking van het verbod toestaat. Die toestemming kan worden verleend door middel van een ontheffing of vrijstelling.

Criteria voor ontheffing of vrijstelling

Gedeputeerde staten (‘GS’) kunnen van vrijwel alle hierboven omschreven verboden ontheffing verlenen. Provinciale staten (‘PS’) kunnen daarnaast bij verordening vrijstelling verlenen van deze verboden. Voor een paar specifieke verboden is de minister van Economische Zaken (de ‘minister’) het bevoegd gezag, namelijk de verboden die zien op de verkoop en het vervoer van vogels. Indien een afwijking van een verbodsbepaling wordt toegestaan, moet daarbij in ieder geval worden bepaald op welke soort de afwijking betrekking heeft, welke middelen, installaties of methoden voor het vangen of doden zijn toegestaan en welke voorwaarden gelden ter beperking van de risico’s en met betrekking tot het tijdstip en de plaats van de handeling. Daarnaast moet voor de verlening van een ontheffing of vrijstelling aan een aantal cumulatieve criteria zijn voldaan. Dit betekent dat er:

- geen andere bevredigende oplossing mag bestaan,
- de maatregelen niet mogen leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort en
- de ontheffing nodig is in verband met één van de volgende zes gronden:
 - het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
 - het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
 - ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
 - ter bescherming van flora of fauna;
 - voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten of voor de daarmee samenhangende teelt; of
 - om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan.

Internationaal beschermde soorten

Internationaal beschermde soorten zijn strikt beschermd

Deze soorten worden in de praktijk vaak aangeduid als de ‘strikt beschermde soorten’, omdat voor deze soorten alleen onder strikte voorwaarden ontheffing van een verbodsbepaling kan worden verkregen. Bekende voorbeelden van habitatsoorten zijn de drijvende waterweegbree, de rugstreeppad en de zandhagedis.

Verbodsbepalingen

De belangrijkste verboden uit de Wnb zijn:

- het opzettelijk doden of vangen van habitatsoorten (artikel 3.5 lid 1 Wnb)
- het opzettelijk verstoren van habitatsoorten (artikel 3.5 lid 2 Wnb)
- het opzettelijk vernielen en rapen van eieren van habitatsoorten (artikel 3.5 lid 3 Wnb)
- het beschadigen en vernielen van de voortplantingsplaatsen en rustplaatsen van habitatsoorten (artikel 3.5 lid 4 Wnb)
- het opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen en vernielen van habitatsoorten (artikel 3.5 lid 5 Wnb)
- het, anders dan voor verkoop, onder zich hebben of vervoeren van habitatsoorten (artikel 3.6 lid 2 Wnb).

Criteria voor ontheffing of vrijstelling

Gedeputeerde Staten kunnen van deze verboden ontheffing verlenen en Provinciale Staten kunnen bij verordening vrijstelling verlenen van deze verboden (artikel 3.8 lid 2 en 3.9 lid 2 Wnb). Er is een aantal (cumulatieve) criteria (opgesomd in artikel 3.8 lid 5 Wnb) om ontheffing of vrijstelling te kunnen verlenen; deze worden slechts verleend indien:

- er geen andere bevredigende oplossing bestaat (alternatieventoets);
- er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijk verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan;
- de ontheffing of vrijstelling nodig is:
 - in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
 - ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
 - in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
 - voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten; of
 - om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben.

Overige beschermde soorten

Algemeen

Overige beschermde soorten zijn niet beschermd vanwege de Europese wet- en regelgeving. Het gaat hier om de in het wild levende diersoorten die worden genoemd in onderdeel A van de bijlage bij de Wnb. Voorbeelden zijn de hermelijn en de wezel ('A-soorten'). Daarnaast worden vaatplanten beschermd van de soorten die worden genoemd in onderdeel B in de bijlage bij de Wnb, zoals de akkerboterbloem en de muurbloem ('B-soorten'). Uit de wetsgeschiedenis is gebleken dat het nodig is om deze soorten bij wet aan te wijzen, omdat zij niet voldoende worden beschermd door enkel de zorgplicht. Het gaat daarbij in het bijzonder om soorten die in Nederland in hun voortbestaan worden bedreigd. Op de bijlagen zijn dan ook bijvoorbeeld de Rode Lijst-soorten aangewezen.

Verboden handelingen

Het is verboden op grond van artikel 3.10 lid 1 Wnb:

- (a) in het wild levende A-soorten opzettelijk te doden of te vangen;
- (b) de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de A-soorten opzettelijk te beschadigen of te vernielen en
- (c) B-soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

De onder (a) en (b) genoemde verboden zijn niet van toepassing op de bos-, huisspits- en veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende ervan of roerende zaken bevinden (artikel 3.10 lid 3 Wnb). Voor deze overige soorten gelden dus minder verboden dan voor de strikt beschermde soorten. Zo is bijvoorbeeld het (opzettelijk) verstoren van soorten niet verboden.

Ruimere afwijkingsmogelijkheden

Voor de overige soorten gelden bovendien ruimere afwijkingsmogelijkheden dan voor de strikt beschermde soorten. Artikel 3.8 Wnb (dat de afwijkingsmogelijkheden voor Habitatsoorten bepaalt) is grotendeels van overeenkomstige toepassing op de overige soorten. Dit betekent dat een ontheffing of vrijstelling slechts wordt verleend indien:

- er geen andere bevredigende oplossing bestaat (alternatieventoets);
- er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijk verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan;
- de ontheffing of vrijstelling nodig is:
 - in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
 - ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
 - in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
 - voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten; of
 - om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben.

Anders dan voor Habitatsoorten, kan voor de overige soorten ook ontheffing of vrijstelling worden verleend als dit noodzakelijk is (artikel 3.8 lid 2):

- in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;

- ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;
- ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
- ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of
- ten behoeve van het algemeen belang.

Overzicht verbodsbepalingen Wet natuurbescherming (Ministerie van Economische Zaken, 2016)

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 3.1 Wn	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn § 3.2 Wn	Beschermingsregime andere soorten § 3.3 Wn
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	Niet van toepassing
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	Niet van toepassing
Niet van toepassing	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen